

p. 185). L'etimologia remota dels mots grecs o llatins que componen els termes de les ciències naturals és sens dubte útil als qui estudien o es dediquen a aquestes ciències per fer transparents, i per tant més accessibles, aquests mots, que, amb la pèrdua progressiva de l'ensenyament de les llengües clàssiques, s'han convertit en totalment opacs. Per als romanistes serà de més interès l'apartat de la creació del mot i les dates d'aparició en la llengua castellana perquè són aquests elements que permeten de reconstruir la història i la difusió del vocabulari científic, aspecte sovint poc atès perquè es tracta de cultismes, introduïts en èpoques relativament recents i que per això semblaven tenir menys interès per als etimòlegs. Per exemple, que *dinosaurio* etimològicament estigui compost per certs termes grecs que es podrien interpretar com a 'rèptil que es fa témer' i l'etimologia indoeuropea dels corresponents termes grecs no semblarà tan interessant al romanista com saber que va ser un terme encunyat el 1841 per l'anglès Sir Richard Owen, que el 1899 ja estava present en el *DRAE* i que presenta una possible influència francesa en la seva forma (p. 203-4). Per als qui es dediquen a l'estudi de l'etimologia romànica, es tracta, doncs, d'una obra útil per a la història de la terminologia científica. [Nota del C. de R.]

Col·lecció *Biblioteca Pirineus* (2011-2012).

Xordica és el nom, de belles ressonàncies altoaragoneses, de l'editorial saragossana que des de 1994 duu a terme una encomiable tasca d'edició de llibres en aragonès i sobre l'aragonès. Una de les seves iniciatives més recents és la col·lecció *Biblioteca Pirineus*, dirigida per qui és també l'ànima d'aquesta casa editorial, en Chusé Raúl Usón. Els quatre primers llibres de la col·lecció donen una idea de la riquesa i diversitat de les obres de quatre autors, ja desapareguts, que representen varietats d'aragonès de diferent faïçó, i que els respectius editors introdueixen i glossen en sintonia amb la mena d'aragonès que és l'objecte d'edició en cada cas. Es tracta dels quatre llibres següents: (1) *Dámaso Carrera (Graus, 1849-1909). Obra en aragonés ribagorçano* [Ed. de Xavier Tomás Arias i Chusé Raúl Usón], de 2012; (2) *Cleto Torrodellas (Estadilla, 1968-1939). Obra en aragonés ribagorçano* [Ed. de Xavier Tomás i Chusé Raúl Usón], de 2011; (3) *Leonardo Escalona (Bielsa, 1891-Lasquiari, 1938). Obra en aragonés belsetan* [Ed. de Xavier Tomás e Chusé Raúl Usón], de 2012; i (4) *Agliberto Garcés (Boleya, 1908-Uesca, 2002). Obra en aragonés meridional* [Edició de Alberto Gracia Trelle i Chusé Raúl Usón], de 2012. Fem vot perquè la col·lecció segueixi endavant amb el seu pla d'edició, tot donant a la llum noves obres d'autors en diferents varietats d'aragonès, que sens dubte contribuiran a un millor coneixement d'aquesta parcel·la iberoromànica. [Nota del C. de R.]

CORRONS, Fabrice / FRAYSSINHES RIBES, Sandrine (coord.) (2012): *Lire Maria-Mercè Marçal. À propos de «Bruixa de dol» / Llegir Maria-Mercè Marçal. A propòsit de «Bruixa de dol»*. Caen: Editions Trabucaire. 169 p. (Cultura Catalana).

Ens ha arribat un dels darrers volums de la col·lecció «Cultura Catalana» promoguda per l'Association Française des Catalanistes, el primer que publica Edicions del Trabucaire a la Catalunya del Nord. Es tracta d'un volum sobre Maria-Mercè Marçal especialment centrat en el seu llibre *Bruixa de dol* (1979). El pretext que ha provocat un volum d'aquestes característiques és el fet que el 2012 el llibre de Marçal va ser inclòs, a França, en el programa de la prova de català de l'agregació externa d'espanyol (les oposicions a càtedres d'ensenyament secundari). La major part dels treballs que s'hi inclouen fan referència, doncs a *Bruixa de dol*. A més, ens apropem a una perspectiva molt concreta de l'anàlisi de l'obra de Maria-Mercè Marçal: la femenina (i quasi sempre també feminista). És el cas, especialment, dels treballs de Neus Aguado («Simbologia en clave violeta en *Bruixa de dol*», p. 51-62), Caterina Riba Sanmartí («El cos desitjant a *Bruixa de dol* de Maria-Mercè Marçal», p. 77-88), Anna Esteve («Memòria i identitat en *Bruixa de dol*», p. 89-102), Fina Llorca i Antolín («Figures femenines en *Bruixa de dol*»,

p. 115-126) i M. Àngels Francès («*Sota el signe del drac i Bruixa de dol* de Maria-Mercè Marçal: la recuperació d'una genealogia femenina», p. 127-142). També hi va a parar l'estudi semiòtic de Laia Climent («Plaer i dolor en Maria-Mercè Marçal: una anàlisi semiòtica de *Bruixa de dol*», p. 63-76). El llibre ja s'inicia –després d'una presentació contextualitzadora de Sandrine Frayssinhes Ribes («Maria-Mercè Marçal: entre tradition et rébellion», p. 11-28)– amb un treball genèric sobre el tema, signat per Agnès Toda («Maria-Mercè Marçal i el feminisme», p. 29-42) i es tanca amb un altre, de característiques similars, de Meri Torras («Maria-Mercè Marçal. L'héritage de la pensée littéraire», p. 153-166). De la resta de col·laboracions incloses en el volum n'hi ha que se ceneixen a la mateixa perspectiva d'anàlisi, tot i que no se centrin en *Bruixa de dol*. És el cas de Lluïsa Julià («Fragments d'un discurs abolit (*La passió segons Renée Vivien*: monòdia final)», p. 43-50) i Maria Antònia Massanet («La conceptualització de l'espai a la primera poesia de Maria-Mercè Marçal: del *cI*O de l'espai domèstic al *Solc* de la recuperació de l'espai públic»). Completa el volum la reproducció del text amb què Mercè Ibarz va prologar l'edició de *Sota el signe del drac*: «Silencis, interrupcions, mites» (p. 143-152). [Nota del C. de R.]

PLA, Xavier (ed.) (2012): *Llibres, monstres i catedrals. Josafat de Prudenci Bertrana*. Girona: Publicacions de l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes / Universitat de Girona. 128 p. (Sèrie Estudis i documents, 2).

Aquest volum publicat per l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes de la Universitat de Girona aplega els textos d'un cicle de conferències que es va fer l'any 2006, a l'Aula d'Humanitats del Centre Cultural La Mercè de Girona, en commemoració del centenari de la primera edició de la novel·la *Josafat* de Prudenci Bertrana, un dels puntals de la narrativa modernista. A més d'una presentació de l'editor en la qual es reflexiona bàsicament sobre el paper de la catedral com a metàfora simbòlica en la història de la literatura («Presentació. Llegir la catedral», p. 9-16), podem llegir-hi les quatre conferències del cicle. Des d'un punt de vista filològic, la més interessant és la del mateix Xavier Pla, que fa un estudi detallat del manuscrit de la novel·la i de les variants corresponents («Als orígens de *Josafat*. Breus reflexions a l'entorn d'un manuscrit inèdit de Prudenci Bertrana» (p. 101-124). Les altres tres són de Xavier Pérez sobre el component cinematogràfic del text i els seus trets «parafilms» («*Josafat*, un film encobert: el mite de la Bella i la Bèstia», p. 35-48); d'Emili Olcina, sobre els elements de novel·la gòtica del text («La por i el fantàstic. *Josafat* i el gòtic modernista», p. 49-62); i Laura Mercader, una lectura des de l'òptica feminista («De *Josafat* a *Femafat*. Una lectura de les dones-ficció o les dones en la ficció masculina», p. 63-78). Completen el volum dos textos inèdits que no provenen pròpiament del cicle de conferències que dona origen al llibre, però que el complementen perfectament: la conferència que Maria Barbal va pronunciar a la Institució de les Lletres Catalanes, també per celebrar el centenari de *Josafat* («Prudenci Bertrana: el desig de crear», p. 17-33) i un estudi de Glòria Granell a propòsit d'un guió cinematogràfic per a la novel·la que data de 1965 («*Joanot* d'Antoni Varés, guió cinematogràfic», p. 79-100). El llibre, val a dir-ho, està publicat «en record de Jordi Castellanos». [Nota del C. de R.]

POTTIER, Bernard (2012): *Images et modèles en Sémantique*. Paris: Honoré Champion Éditeur, 187 p.

El prestigiós lingüista Bernard Pottier, qui s'ha ocupat molt especialment de la realitat de l'àrea hispànica i ameríndia, amb especial atenció a la morfosintaxi i a la semàntica, tracta en aquesta obra d'alguns universals que afecten els comportaments dels parlants, a partir dels supòsits que planteja a *Représentations mentales et catégorisations linguistiques*, que aquí amplia i completa. El llibre es divideix en quatre apartats: el primer aborda la qüestió general de filosofia del llenguatge que relaciona llengua i pensament; s'endinsa en el problema complex de les operacions mentals que condueixen a la construcció